

Wiktor Hahn

"Książdz w polskiej poezyi i powieści", Litawa, Poznań 1904 : [recenzja]

Pamiętnik Literacki : czasopismo kwartalne poświęcone historii i krytyce
literatury polskiej 3/1/4, 321

1904

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

bo zwraca uwagę na wiersze bardzo mało znanego poety, które nie ustępują jego lirykom polskim, a nadto zawierają wiele szczegółów biograficzno - psychologicznych.

Władysław Jankowski.

Litawa. Książd w polskiej poezyi i powieści. Poznań (Odbitka z »Dziennika poznań.«) 1904. str. 83.

Dotąd w literaturze naszej nie było rozprawy, któraby zestawiała postaci księdza w poezyi polskiej, zasługą więc jest autora, że zestawienia takiego podjął się w wymienionej w tytule rozprawce. Czasom dawniejszym poświęca mało uwagi (rozdział I.), głównie zajmuje się wiekiem XIX. (rozdział II—VIII.). Przed oczyma czytelnika przesuwa szereg cały postaci księży, występujących w dziełach Mickiewicza,łowackiego (r. II.), Rzewuskiego (r. III.), Pola, Syrokomli, Lenartowicza, Kaczkowskiego, Korzeniowskiego (r. IV.), Kraszewskiego (r. V.), Jeża, Orzeszkowej, Prusa, Bałuckiego, Radziwiłła, Choińskiego, Szujskiego, (r. VI.), Sienkiewicza (r. VII.). W najnowszej literaturze polskiej księdza spotykamy rzadko: do najpiękniejszych typów ostatnich lat należy Piotr Tetmajera (r. VIII.). Zestawienie autora, nadzwyczaj sumienne, dowodzące znacznego odczytania, uwzględnia w istocie najważniejsze postaci księdza w literaturze polskiej — opuszczeń nie wiele by można wyliczyć. Trafną jest też ocena poszczególnych postaci. Brak jednak w rozprawce syntezy końcowej: czytelnik chciałby się dowiedzieć, które postaci uważa autor za najlepsze; próbkę takiej syntezy starał się podać na końcu rozprawy, ale tylko w odniesieniu do literatury najnowszej, stwierdzając, że dotąd poezya najnowsza nie wydała godnego przedstawiciela współczesnego księdza obywatela.

Wiktor Hahn.

Chrzanowski Ignacy. Okruchy literackie. (St. Konarski. — Smutek Gabryeli. — Kornel Ujejski. — Ideały Asnyka. — Album pani Kostrowickiej. — O pierwszej powieści Sienkiewicza. — Na wyspie). Warszawa 1903. str. 206.

Studia literackie p. Chrzanowskiego wzbogacają istotnie nasz dorobek naukowy, przynosząc szereg spostrzeżeń bystrych i trafnych. Na czele postawiłbym pracę o »Smutku Gabryeli« (Żmichowskiej), podającą subtelną analizę twórczości zapomnianej dziś poetki; zdaniem krytyka »najistotniejszy mpierwiastkiem uczuciowości Żmichowskiej był smutek; stworzyły go po części ciężkie straty rodzinne, po części zwątpienie natury filozoficznej, po części brak pola do szerszej działalności społec-